

03.04.2015

Dezbatere

Marele impas în Europa. Ce poate face România?

(Sala de conferințe a Biroului de Informare al Parlamentului European în România)

– SINTEZĂ –

În data de 3 aprilie 2015, Institutul European din România (IER) și Biroul de Informare al Parlamentului European în România au organizat dezbaterea cu tema *Marele impas în Europa. Ce poate face România?*, evenimentul fiind prilejuit de lansarea volumului omonim elaborat de dl prof. univ. dr. Daniel Dăianu.

Cuvântul de deschidere a fost adresat de către dna **Mădălina Mihalache**, Șeful Biroului de Informare al Parlamentului European în România, care a precizat că această carte, ce reunește o serie de articole și analize de actualitate, încearcă să ofere răspunsuri la criza economică și financiară prin care trece Uniunea Europeană și turbulențele cu care se confruntă zona euro, într-un context în care atât Europa, cât și România sunt nevoite să facă față unor presiuni importante, mai ales de natură externă. De asemenea, a menționat că dezbaterea curentă poate fi încadrată în ideea unui dialog permanent cu cetățenii europeni, dat fiind faptul că europarlamentarii au menirea de a încorpora în hotărârile lor politice interesele cetățenilor pe care-i reprezintă.

Moderatorul evenimentului, dna **Gabriela Drăgan**, profesor universitar și director general al Institutului European din România, a deschis primul panel subliniind că, în România, dezbaterea pe problematică europeană nu este foarte prezentă, iar evenimentul de față este atât necesar, cât și important, deoarece nu avem foarte des personalități care să facă parte din structuri europene de înalt nivel, cum este cazul profesorului Dăianu. Invitații primului panel și-au exprimat, de asemenea, opiniile cu privire la cartea lansată, precum și la situația actuală a Uniunii Europene, încercând să ofere mai multe răspunsuri la întrebarea „Ce poate face România?” în contextul multiplelor crize pe care le traversează UE.

Astfel, prima intervenție i-a aparținut dlui profesor **Daniel Dăianu**, care a realizat și o prezentare a cărții. Principalele idei exprimate cu această ocazie au fost: Uniunea Europeană este una dintre regiunile cele mai bogate din lume și un port-drapel al democrației, dar trece prin cea mai critică perioadă de la apariția sa; criza geopolitică din vecinătatea Uniunii arată că avem un deficit de aranjamente de securitate; criza de modele cognitive demonstrează că nu mai avem repere puternice în crearea și implementarea politicilor fiscale și monetare; echitatea devine o mare problemă economică, socială și politică; instituțiile europene au dificultăți în înțelegerea justă a realității (distanța dintre politicieni și cetățeni); ne aflăm în fața unei noi realități sociale, în care clasa mijlocie se erodează, iar acest lucru înseamnă un adevărat pericol pentru democrație; partidele tradiționale își pierd electoratul și apar formațiuni anti-sistem care câștigă tot mai multă popularitate în rândul alegătorilor; euro este, de fapt, „o monedă fără stat”, iar acest lucru arată că nu avem o uniune monetară, ci doar o arie monetară comună.

Pornind de la aceste considerente, principalele provocări identificate de către autorul volumului constau în: stagnarea seculară (demografie scăzută, inegalitate economică, scăderea investițiilor cu 20% față de 2008); recăștigarea încrederii cetățenilor; chestiunea tinerilor europeni, care nu au memoria postbelică și nici loialitatea față de proiectul european pe care au avut-o înaintașii lor; psihologia colectivă din anumite țări europene, care sunt împotriva unei integrări mai aprofundate. Lista de răspunsuri pentru întrebarea „Ce e de făcut?” include soluții precum: un nou design și alte politici în zona euro (ceea ce face Banca Centrală Europeană în prezent este insuficient); nevoia de investiții publice sporite (Planul Juncker reprezintă doar o încercare timidă); de asemenea, necesitatea întăririi cooperării cu SUA și oportunitatea semnării Parteneriatului Trans-Atlantic în măsura în care beneficiile se îndreaptă și către afacerile mici și mijlocii, care nu au parte de avantajele pe care le dețin deja companiile multinaționale.

Cât pentru România, dl profesor **Dăianu** accentuează faptul că este nevoie de un nou model de creștere economică, deoarece chiar dacă am avut o creștere a PIB-ului/cap de locuitor de la 22-23% la 53-54% raportată la media UE, țara este în continuare asemenea unui mozaic, existând mari decalaje de dezvoltare între regiuni. În plus, aderarea la zona Schengen sau adoptarea monedei euro rămân deziderate neimplinite din cauza mării corupții și a instituțiilor slabe. În acest context, de-o importanță deosebită sunt alianțele strategice din cadrul Uniunii, care ne-ar ajuta să ne îndeplinim obiectivele naționale.

În continuarea celor spuse de antevorbitorul său, dl **Ioan Mircea Pașcu**, Vicepreședinte al Parlamentului European, Grupul Alianței Progresiste a Socialiștilor și Democraților, a abordat problematica europeană din punct de vedere al raporturilor de securitate, menționând în partea de început că „această arhitectură barocă, birocratică, care este Uniunea Europeană, ține în picioare un proiect care are multe probleme de rezolvat”, iar „dacă până la criză am avut dorința de-a împărți lucrurile bune (profitul), acum suntem împreună fiindcă ne este teamă de consecințe”. Europarlamentarul a făcut și câteva precizări legate de securitatea deteriorată din estul și sudul Europei, iar în privința crizei ucrainiene, a afirmat faptul că în timp ce rușii au văzut lucrurile într-o tonalitate geopolitică, europenii le-au privit birocratic. De aceea, în momentul de față, Uniunea Europeană ar trebui să se gândească la felul în care poate sprijini NATO, dat fiind că în războiul hibrid sunt zone în care Alianța Nord Atlantică nu este pregătită, dar Uniunea Europeană este pregătită (lupta împotriva corupției, respectarea legalității, cooperarea polițienească).

În sfera geopoliticii și-a încadrat prezentarea și dna **Antonia Colibășanu**, Director regional Eurasia, Partener Stratfor. Menționând faptul că ne confruntăm cu o schimbare a modelelor cognitive, a adus ca argument apariția unor mișcări politice de tip nou (anarhiste), care înlocuiesc cumva sistemul tradițional al partidelor politice. De asemenea, atunci când vine vorba despre problemele de natură socială și politică, trebuie să luăm în considerare diferențele marcante între elite și populație, deoarece dacă reușim să ne facem înțeleși la nivel societal, ne vom asigura că avem un cuvânt de spus la nivel global, iar un exemplu concret în acest caz ar fi reprezentat de Parteneriatul Trans-Atlantic care vine spre Uniunea Europeană într-un moment critic.

Un alt invitat al primului panel a fost dl **Ion. M. Ioniță**, Senior editor, Adevărul. Cu o referință interesantă la lucrarea intitulată „O enigmă și un miracol istoric, poporul român” (scrisă de Gheorghe I. Brătianu), jurnalistul Adevărul a afirmat că România are un mare potențial de creativitate, dar pe români îi caracterizează lipsa de încredere în ei înșiși. În acest context, valorificându-ne inteligența, „avem șansa de-a salva Uniunea”, mai ales că românii sunt printre cei mai fideli Uniunii Europene, potrivit datelor oferite de ultimele Eurobarometre.

În directă legătură cu abordarea de ordin istoric a antevorbitorului, jurnalistul **Marius Stoian** a afirmat că el crede că se lucrează la un stat european, dar cum nu există o istorie a Europei predată pe teritoriul unui stat, percepția unui cetățean european asupra altui cetățean european este limitată și adesea bazată pe stereotipuri. O potențială soluție la această problemă ar putea fi pozitivarea istoriei, prin crearea unei alte preocupări explicative care să nu mai pună în centrul său paradigma conflictuală.

Cel de-al doilea panel a fost compus din intervențiile următorilor invitați: Prof. univ. dr. **Ionuț Dumitru** (Președintele Consiliului Fiscal), Analistul economic **Aurelian Dochia** (Membru în Consiliul de Administrație BRD Groupe Société Générale, Managing partner CONCEPT), Prof. univ. dr. **Bogdan Murgescu** (Universitatea din București), Prof. univ. dr. **Cristian Pîrvulescu** (Decan al Facultății de Științe Politice din cadrul SNSPA), Prof. univ. dr. **Dan Armeanu** (Academia de Studii Economice) și jurnalistul **Ovidiu Nahoi** (The Money Channel).

Dl **Ionuț Dumitru** a remarcat faptul că răspunsul la impasul prin care trece Uniunea Europeană îl reprezintă o integrare europeană mai puternică, iar dna Drăgan a adăugat că „avem nevoie de mai multă Europă”. În același sentiment, s-a aflat și dl **Aurelian Dochia**, care a afirmat că soluția finală pentru criza multi-dimensională traversată de Uniune este reprezentată de Statele Unite ale Europei, proiect ce ar putea rezolva multe dintre dezechilibrele macroeconomice existente. Pe de altă parte, tot domnia sa a amintit faptul că România nu are niciun scenariu pregătit pentru eventuala disoluție a spațiului comunitar, iar situația națională ar putea fi sintetizată prin expresia „speră pentru ce-i mai bine, dar pregătește-te pentru ce-i mai rău”.

Prezent în cartea dlui Dăianu, printr-un articol semnat în comun, dl **Bogdan Murgescu** a susținut în cadrul dezbaterii că în cazul unei destrămări a Uniunii foarte multă lume ar avea lucruri substanțiale de

pierdut, iar interesul național este acela ca UE să devină mai puternică pentru a putea face față presiunilor externe și interne. De asemenea, Bruxelles-ul ar trebui privit în termeni de politică internă, iar metoda comunitară ar fi de preferat să prevaleze în detrimentul metodei interguvernamentale.

Profesorul **Dan Armeanu** a făcut referiri de natură fiscal-bugetară, arătând că pentru ca Uniunea Europeană să devină mai eficientă, avem nevoie pe lângă buget comun, și de obligațiuni fiscale și de o uniune fiscală. Mai mult decât atât, UE trebuie să echilibreze modelul de creștere economică, trecând de la creșterea extensivă la un model intensiv. În privința României, reprezentantul mediului academic a notat faptul că domeniul IT reprezintă un vector al creșterii economice, generând 1/4 din aceasta. Însă, statul român trebuie să continue calea reformelor, iar în acest caz, propunerile sale au vizat reforma fiscală, cea bugetară și pe cea a administrației fiscale.

Punctul de vedere sociologic asupra tematicii dezbaterii i-a revenit dlui **Cristian Pîrvulescu**. Acesta și-a început prezentarea cu afirmația: „criza Europei este în principal criza democrației creștine, adică acele valori pe care europenii voiau să le construiască s-au transformat în valori conservatoare-neoliberale, iar neo-liberalii nu mobilizează pe nimeni.” Europa ar trebui să intre într-un proces de regândire, fiindcă așa cum a arătat și invitatul „impasul Europei și impasul României ne obligă la inteligența de a înțelege societatea în care trăim”.

Nu în ultimul rând, dlui **Ovidiu Nahoi** i-a revenit sarcina de-a concluziona dezbaterile și în acest context s-a referit la legătura cu evenimentele viitoare, mai precis alegerile parlamentare din Marea Britanie, care vor avea loc în data de 7 mai 2015, când se așteaptă să fie acordat un vot substanțial partidelor mai puțin atașate de Uniunea Europeană. În ceea ce privește România, dl. Nahoi susține că „e nevoie să ne rezolvăm complexul de provincie pentru a fi mai credibili în viziunea noastră”, iar Europa trebuie văzută din punct de vedere strategic pentru statul român.

Dezbaterile curente au reprezentat, cu siguranță, un excelent schimb de opinii între invitați privind starea actuală a Uniunii Europene, sustenabilitatea proiectului european precum și răspunsurile pe care le-ar putea da România într-un posibil proces de restructurare comunitară. Cu toate că majoritatea părerilor exprimate au fost favorabile continuării și fortificării construcției europene, aducem în discuție, pentru partea de concluzie, cuvintele dlui **Daniel Dăianu** din cartea amintită anterior: „Dacă politicile Uniunii Europene nu se ameliorează, este posibil ca forțele centrifuge să devină dominante și să lovească în mod fatal Proiectul European. Un astfel de deznodământ ar fi un regres istoric pentru Europa – ca și pentru cei care doresc să țină demonii trecutului în lada de gunoi a istoriei.”

*Sinteza realizată de Eliza Vaș
Biroul de Studii și Analize, IER*

